

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

«طرح دوره نظری»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: آناتومی

عنوان درس: علوم تشریح دستگاه قلب و عروق

نوع و تعداد واحد: ۱ تئوری

نام مسؤل درس: دکتر مهدی مهدی زاده

مدرس / مدرسان: دکتر مهدی مهدی زاده

پیش نیاز / همزمان:

رشته و مقطع تحصیلی: پزشکی

مرحله ارائه درس: علوم پایه پزشکی

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استاد

رشته تخصصی: علوم تشریحی

محل کار: دانشکده پزشکی - بخش آناتومی

تلفن تماس: ۸۶۷۰۴۵۴۳

نشانی پست الکترونیک: mehdizadeh.m@iums.ac.ir

توصیف کلی درس

در این درس، دانشجویان به بررسی دقیق و جامع دستگاه قلب و عروق خواهند پرداخت. این شامل مطالعه ساختار بافتی قلب، عروق خونی، عروق لنفاوی و آناتومی مرتبط با دستگاه قلبی-عروقی است. این درس همچنین به تحلیل ساختارهای مختلف قلب، عروق و سیستم لنفاوی و نحوه تعامل آنها با یکدیگر می‌پردازد. علاوه بر این، دانشجویان با رشد و تکامل این ساختارها آشنا خواهند شد و کاربردهای بالینی آناتومی دستگاه قلب و عروق را در تشخیص و درمان بیماری‌ها درک خواهند کرد.

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

فراهم کردن درک عمیق و کامل از ساختار و عملکرد دستگاه قلب و عروق برای دانشجویان پزشکی به منظور ارتقاء توانمندی‌های بالینی و علمی آنان.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

۱. استخوان شناسی (ستون مهره ای - دنده ها- جناغ ومفاصل ما بین استخوان های فوق وآناتومی سطحی و رادیولوژیک و نکات بالینی مرتبط با آنها)
۲. عضلات
  - الف:عضلات پشت (نام واتصالات و عمل و عصب عضلات ناحیه پشت -فاسیای توراکو لومبار وآناتومی سطحی و رادیولوژیک و نکات بالینی مرتبط با آنها)
  - ب:عضلات جدار قدامی طرفی توراکس(نام واتصالات و عمل و عصب عضلات جدار قدامی طرفی توراکس وآناتومی سطحی و رادیولوژیک و نکات بالینی مرتبط با آنها)
۳. عروق و اعصاب جدار توراکس (شریان ها-وریدها-لنفاتیک و اعصاب جدار توراکس وآناتومی سطحی و رادیولوژیک و نکات بالینی مرتبط با آنها)
۴. تقسیمات مدیاستینوم
  - الف:مدیاستین میانی
  - ب:مدیاستین خلفی (آناتومی مجرای توراکیک و عصب واگ و فرنیک و زنجیره سمپاتیک ائورت سینه ای و انشعابات آن و ورید های جدار توراکس و مجاورات و آناتومی سطحی و رادیولوژی و اهمیت بالینی آنها)
  - ج:مدیاستینوم فوقانی (آناتومی محتویات مدیاستینوم فوقانی و مجاورات وآناتومی سطحی و رادیولوژی و اهمیت بالینی آنها)
۵. نمای کلی دستگاه گردش خون
  - الف:سیستم شریانی (معرفی نام بخش های مختلف ائورت و انشعابات آنها)
  - ب:سیستم وریدی(معرفی نحوه تشکیل وناکاوا سوپریور و ونا کاوا اینفریور)
۶. جنین شناسی بلوک قلب و عروق
  - نحوه تکوین قلب و عروق و ناهنجاری های مرتبط با آنها

• نحوه تکوین سیستم شریانی و وریدی گردش خون دوره جنینی و انتقال از دوران جنینی به پس از تولد و ناهنجاری های مرتبط با آنها

۷. بافت شناسی بلوک قلب و عروق

- ساختار میکروسکوپی قلب و پریکارد و سیستم هدایتی
- ساختار میکروسکوپی عروق خونی شامل سیستم شریانی - سیستم وریدی و مویرگ ها
- ساختار میکروسکوپی پیوند های شریانی و وریدی
- ساختار میکروسکوپی اعضای لنفاوی (تیموس-طحال-عقده لنفاوی و لوزه ها و عروق لنفاوی)

پس از پایان این درس انتظار می رود که دانشجو:

- بیان و استخوان جناغ و قفسه سینه را بشناسد.
- نقش و حرکات دنده ها را بشناسد..
- عضلات هر یک از طبقات ناحیه پشت قفسه سینه و جدار توراکس را بشناسد.
- عروق و عصب دهی همه عضلات ناحیه پشت قفسه را بدانند.
- عمل هر کدام از عضلات ناحیه پشت قفسه را بدانند.
- فاسیاهای ناحیه پشت را بشناسد.
- قادر به شناسایی سطوح و کناره های قلب باشد.
- موقعیت آناتومیکی قلب در قفسه سینه را بدانند.
- حفرات داخل قلب را بشناسد و خصوصیات مربوط به هر کدام را بدانند.(آناتومی سطحی)
- دستگاه هدایتی قلب را بشناسد.
- آناتومی سطحی دریچه های قلب و صداهای دریچه های قلب را بدانند و نیز شناخت کافی از موقعیت مربوط به جدارهای دریچه قلب را داشته باشد.
- عروق کرونای قلب را بشناسد و عصب گیری آنها را بدانند.
- پریکاردیوم و محتویات آن و لایه ها و نقش آنها را بدانند.
- اعصاب قلب و شبکه قلبی را بشناسد.
- وریدها و شریان های وارد و خارج شده از قلب را بشناسد.
- قسمت های مختلف آئورت و شاخه های آن را بشناسد.
- مجاورت هر یک از قسمت های دستگاه قلبی - عروقی را بدانند.
- با تفاوت قلب Right & Left dominant و اهمیت هر کدام آشنایی داشته باشد.
- با دیواره بندی قلب آشنایی داشته باشد
- با برخی موارد کاربردی آناتومی قلب آشنایی داشته باشد
- تقسیمات مدیاستینوم را بدانند و محدوده هر کدام را بدانند.
- محتویات مدیاستینوم فوقانی، قدامی، میانی و خلفی را بدانند.
- مجاورت عناصر را بدانند.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌های ایران

- اعصاب فرنیک و مسیر و منشاء هر کدام را بشناسد.
- مجرای توراسیک و مسیرش را بشناسد.
- دسته عصبی و عروقی قفسه سینه را بشناسد.
- با کلیات اعصاب موجود در مدیاسیتنوم : اسپلانکتیک و سمپاتیک سینه ای واگ ... را بشناسد.
- با مسیر و شاخه های عروقی بزرگ موجود در مدیاسینوم آشنایی داشته باشد.

رویکرد آموزشی^۱:

- مجازی^۲
- حضوری
- ترکیبی^۳

روش های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه های کوچک
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.
لطفا نام ببرید عمدتاً رویکرد حضوری است

-
1. Educational Approach
  - 2 . Virtual Approach
  - 3 . Blended Approach

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان

از طریق سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...) و در صورت امکان یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

و مجازی از طریق یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

وسایل کمک آموزشی:

□ وسایل کمک آموزشی skill lab

■ پروژکتور اسلاید

■ وایت برد

سایر موارد (لطفاً نام ببرید)

راهنمای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه علم و پزشکی ایران

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

جدول تقویم ارائه درس دستگاه قلب و عروق

روز و ساعت کلاس دستگاه قلب و عروق

برنامه درس تئوری علوم تشریح دستگاه قلب و عروق ویژه سراسری - نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴

برنامه نظری علوم تشریح دستگاه قلب و عروق دانشجویان پزشکی سراسری نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴					
مسئول درس: دکتر مهدی مهدیزاده					
(چهارشنبه ها)					
نام مدرس	محل برگزاری	عنوان مطلب	ساعت	تاریخ	جلسه
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	ساختار بافتی قلب، عروق خونی و عروق لنفاوی (مجازی)	۱۰-۱۲	۶/۲۸	۱
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	ساختار بافتی اعضای لنفاوی (مجازی)	۱۰-۱۲	۷/۴	۲
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	ساختار آناتومی جدار توراکس (استخوانهای جدار و عضلات بین دنده ای)	۱۰-۱۲	۷/۱۱	۳
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	تقسیمات میدیاستینوم و محتویات آن- آناتومی قلب (ساختار ظاهری)	۱۰-۱۲	۷/۱۸	۴
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	ساختار داخلی قلب- عروق کرونر - تغذیه عصبی قلب پریکار دیوم - کاربردهای کلینیکی - تصاویر رادیولوژی- آناتومی سطحی / فوق العاده	۱۰-۱۲	۷/۲۳	۵
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	عروق و اعصاب قفسه سینه فوق العاده	۱۰-۱۲	۷/۳۰	۶
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	عروق شکم و لگن	۱۰-۱۲	۸/۹	۷
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	رشد و تکامل قلب	۱۰-۱۲	۸/۱۶	۸
دکتر مهدی زاده	شهید رجایی	رشد و تکامل عروق خونی	۱۰-۱۲	۸/۲۳	۹

وظایف و انتظارات از دانشجو:

وظایف عمومی دانشجو و انتظارات در طول دوره نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس^۱

تکالیف مورد انتظار دانشجو: حضور منظم در کلاس درس، مشارکت فعال در برنامه های کلاس

فعالیت های مورد انتظار دانشجو: انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده

شرایط حضور و غیاب دانشجو: دو جلسه غیبت شامل بخشودگی و مابقی به ازای هر جلسه بیست و پنج صدم نمره کسر میگردد به ازای حضور بیش از پنج جلسه یک نمره اضافه میگردد. قابل ذکر است به نمرات پایانی زیر ده هیچ نمره ای تعلق نمی گیرد.

روش ارزیابی دانشجو:

▪ ذکر نوع ارزیابی:

- ارزیابی تکوینی (سازنده/میان ترم/ کوئیزهای کلاسی)^۲

- ارزیابی تراکمی (پایانی/پایان ترم)^۳

سهم ارزشیابی هر نوع / روش در نمره نهایی و سهم نمره اساتید دوره

(می تواند به صورت جدول ارائه گردد.)

نحوه ارزشیابی و درصد نمره:

آزمون میان ترم ----- درصد نمره

انجام تکالیف ۵ درصد نمره

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

آزمون پایان ترم ۹۰ درصد نمره

شرکت فعال در کلاس ۵ درصد نمره

- * نکته: ذکر روش ارزیابی دانشجو (شفاهی، کتبی (چهارگزینه ای، درست نادرست، باز پاسخ و غیره)، آزمون های ساختارمند عینی مانند: OSCE، OSLE و غیره) و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار با استفاده از ابزارها (مانند: لاگ بوک، کارپوشه، DOPS)
- * نکته: ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو (جدول سهم نمره براساس طراحی روش ارزیابی دانشجو)
- * نکته: در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

نحوه برگزاری آزمون

تشریحی پاسخ کوتاه چندگزینه ای جور کردنی صحیح- غلط

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

^۱ وظایف عمومی می توانند در همه انواع دوره های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

۲ . Formative Evaluation

3 . Summative Evaluation

منابع به تفکیک اصلی و پیشنهادی:

منابع شامل کتاب های درسی، نشریه های تخصصی، مقاله ها و نشانی وب سایت های مرتبط می باشد.

الف) کتب: درسنامه قلب و گردش خون انتشارات اشراقیه- بابازاده

ب) مقالات:

ج) محتوای الکترونیکی:

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

Grays Anatomy for students (Churchill Livingstone Drake) -

Junqueiras Basic histology(Mcgraw-Hillmedical) -

Langmans Medical Embryology(Lippicott Williams)&williams-

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی شیراز
دانشگاه علم پزشکی شهید بهشتی شیراز